

Lietuvos Respublikos Seimui

2021 m. gegužės 11 d.

Disponavimo nedideliais psichoaktyviųjų medžiagų kiekiais dekriminalizacija Lietuvos Respublikoje

Gerbiamieji Seimo nariai,

šį atvirą laišką pasirašiusieji sveikina įstatymo dėl nedidelio kiekio psichoaktyviųjų medžiagų disponavimo dekriminalizacijos Lietuvos Respublikoje iniciatyvą ir ragina Seimo narius palaikyti narkotikų politikos pokyčius, kurie numatyti Seimo dienotvarkėje.

Kasmet tūkstančiai žmonių Lietuvoje vartoja narkotikus, tačiau 2017 m. įvesti represyvūs įstatymai prieš žmones, vartojančius narkotikus, nedavė jokių teigiamų rezultatų. Ekspertų nuomone, yra daugybė priežasčių, kodėl dabar laikas pradėti vadovautis racionalių požiūriu į narkotikų politiką, o sveikatai suteikti didesnį prioritetą nei bausmei.

Remiantis regionine ir pasauline patirtimi, šalis, sumažindama asmenų, kurie patraukti baudžiamojon atsakomybėn už nesunkius su narkotikais susijusius nusikaltimus (nedidelių kiekių turėjimas neturint tikslo platinti) skaičių, gali sutaupyti mokesčių mokėtojų pinigų bei iki minimumo sumažinti naštą teisėsaugai ir teisingumo sistemai. Persikirsčius prioritetus ir investuojant į sveikatos bei socialines paslaugas žmonėms, vartojantiems narkotikus, teisėsauga galėtų sutelkti dėmesį į sunkesnius nusikaltimus, įskaitant tuos, kurie susiję su narkotikų prekyba dideliais mastais, ir užtikrinti visuomenės saugumą.

Dėl narkotikus vartojančių žmonių kriminalizacijos tokie asmenys atsiduria visuomenės paraštėse, taip kuriama stigma bei pažeidžiamos narkotikus vartojančiųjų žmogaus teisės. Būtent dėl to dauguma žmonių, turinčių problemų dėl narkotikų vartojimo, nesikreipia medicininės pagalbos, paramos ar gydymo. Nedidelio kiekio narkotikų dekriminalizacija sumažins stigmą ir diskriminaciją bei paskatins žmones labiau pasitikėti sveikatos priežiūros sistema. Dekriminalizacija suteiktų galimybes taikyti patikrintas ir veiksmingas visuomenės sveikatos intervencijas bei žalos mažinimo paslaugas (pvz., narkotikų sudėties testavimas). Šiuo metu jų taikyti neįmanoma dėl įstatymų, kurie persekioja ir baudžia visus, disponuojančius narkotikais (net jei tai yra žalos mažinimo paslaugų teikėjai). Draudžiantys įstatymai sukuria kliūtis skirti skausmą malšinančius bei paliatyviai priežiūrai skirtus vaistus. Dekriminalizacija ir alternatyvos prievartinėms sankcijoms būtinos tam, kad sumažėtų narkotikus vartojančių asmenų žmogaus teisių pažeidimų ir pagerėtų jų galimybės naudotis sveikatos ir socialinėmis paslaugomis. Tai neabejotinai turės teigiamo poveikio visuomenės sveikatai.

Mes tikime, kad Lietuvos Seimo nariai priims pragmatišką ir įrodymais pagrįstą sprendimą dėl disponavimo nedideliais psichoaktyviųjų medžiagų kiekiais dekriminalizacijos. Taip Lietuva prilygtų šalims, kurios dėl subalansuotos narkotikų politikos keičia savo piliečių gyvenimą į gerąją pusę. Tarptautinė bendruomenė ragina aukščiausią nacionalinę įstatymų leidybos instituciją panaikinti bausmes už disponavimą narkotikais nedideliais kiekiais, kad Lietuvos piliečiams būtų užtikrinti teisingumas ir žmogaus teisių apsauga.

Su nuoširdžiu palaikymu ir viltimi atvirą laišką pasirašė:

1. Eurasian Harm Reduction Association (Lietuva)
2. draštvo AREAL (Slovėnija)
3. Harm Reduction Network@Trimbos Institute (Nyderlandai)
4. Estonian network PLWHIV (EHPV) (Estija)
5. Paramos fondas "RIGRA" (Support Foundation "RIGRA" (Lietuva)
6. HPLGBT (Ukraina)
7. Youth RISE (Estija)
8. SANANIM (Čekija)
9. Public association "PULS Comunitar" (Moldova)
10. PeerNUPS- Δίκτυο Ομοτίμων Χρηστών Ψυχοδραστικών Ουσιών (Graikija)
11. Women for Health (Gruzija)
12. International Charitable Foundation "AIDS Foundation East-West" (AFEW-Ukraine) (Ukraina)
13. Correlation - European Harm Reduction Network (Nyderlandai)
14. Fund of Women living with HIV (Kazachstanas)
15. Rubicon (Gruzija)
16. Fund social support Revansh (Kazachstanas)
17. Union for HIV prevention and Harm Reduction (Moldova)
18. New Generation Humanitarian NGO (Armėnija)
19. ОО "СВОИ Плюс" (Svon Plus) (Tadžikistanas)
20. ФЕНИКС 2009 (FENIX 2009) (Gruzija)
21. Intercambios Civil Association (Argentina)
22. Africa Advocacy Foundation (Nyderlandai)
23. National Coordinator of NGO on HIV/AIDS (CESIDA) (Ispanija)
24. Общественная организация "Дорога жизни Днепр" (Public organization "The road of life Днепр") (Ukraina)
25. Asociación Costarricense para el Estudio e Intervención en Drogas (ACEID) (Kosta Rika)
26. Ukrainian Network of People who Use Drugs (VOLNA) (Ukraina)
27. Ukrainian Network of Women who Use Drugs (UNWUD) (Ukraina)
28. Charitable Fund 'Hope and Trust' (Ukraina)
29. Alliance for Public Health (Ukraina)

30. Eurasian Network of People Who Use Drugs (Gruzija)
31. Общественный Фонд "КАРИНА " (Public Fund „Karina“) (Kirgizija)
32. Women's Network of Key Communities (Kirgizija)
33. ARAS - Romanian Association Against AIDS (Rumunija)
34. Forum of People Who Use Drugs Kazakhstan (Kazachstanas)
35. Sex Workers' Rights Advocacy Network (SWAN) (Vengrija)
36. Grupo de Ativistas em Tratamentos (Portugalija)
37. Metzineres. Environments of Shelter for Women who Use Drugs Surviving Violences (ICEERS) (Ispanija)
38. Asociación Stop Sida (Ispanija)
39. Center Women and Modern World (Azerbaidžanas)
40. Eurasian Key Populations Health Network (Lenkija)
41. Association of HIV affected women and their families "Demetra" (Lietuva)
42. Asian Network of People who Use Drugs (ANPUD) (Tailandas)
43. Asociatia RHRN - Romanian Harm Reduction Network (Rumunija)
44. Mainline (Nyderlandai)
45. MONAR-Krakow Association (Lenkija)
46. Eurasian Women's Network on AIDS (Gruzija)
47. University of Amsterdam (Nyderlandai)
48. Michel Kazatchkine (Šveicarija)
49. Juventas (Juodkalnija)
50. NGO Convictus Estonia (Estija)
51. Harm Reduction International (Jungtinė Karalystė)
52. Graham Shaw Consulting Ltd (Jungtinė Karalystė)
53. Adviespunt Verslaving, Antwerp Belgium (Belgija)
54. Healthy Options Project Skopje – HOPS (Šiaurės Makedonija)
55. International Doctors for Healthier Drug Policies (Jungtinė Karalystė)
56. National Institute for Infectious Diseases Prof. Dr. Matei Bals - ARENA OST Center (Rumunija)
57. CASO (Portugalija)
58. European Network of People Who Use Drugs (EuroNPUD) (Portugalija)
59. Positiiviset ry, HivFinland (Suomija)
60. Hepa plus (Gruzija)
61. Društvo SKUC (Slovėnija)
62. New York University (JAV)
63. Life Quality Improvement Organisation Flight (Kroatija)
64. NNA Sweden (Švedija)
65. Centre Excellence Research of AIDS, CERiA, Kuala Lumpur (Malaizija)
66. Odysseus, Civic association (Slovakija)
67. Europea AIDS Treatment Group (Belgija)
68. Polish Drug Policy Network (Lenkija)

69. Scottish Drugs Forum (Jungtinė Karalystė)
70. Rights Reporter Foundation (Vengrija)
71. UDRUGA ZA POMOĆ MLADIMA "HELP" – SPLIT (Kroatija)
72. Drug Policy Network South East Europe (Serbija)
73. Association for harm reduction Stigma (Slovėnija)
74. Cannabis.es (Ispanija)
75. HIV Legal Network (Kanada)
76. Centro de Convivência É de Lei (Brazilija)
77. Fundación Latinoamerica Reforma (Čilė)
78. A.N.O. – Association of Non-Governmental Organizations (Čekija)
79. Společnost Podané ruce o.p.s. (Čekija)
80. México Unido Contra la Delincuencia (Meksika)
81. Stichting Hepatitis Informatie (Nyderlandai)
82. Hungarian Youth for Sensible Drug Policy (Vengrija)
83. GAT Portugal (Portugalija)
84. Institute for Drug Control and Human Security (IDCHS)) (Siera Leonė)
85. Independent Advocate and Activist for Affordable Access to Medicines in Malaysia (Malaizija)
86. Stop Overdose Now Foundation (Nyderlandai)
87. VšĮ Jauna banga (Lietuva)
88. Africa Network of People Who Use Drugs (Kenija)
89. Dianova International (Ispanija)
90. International Renaissance Foundation (Ukraina)
91. WHITE LIGHT I, c.a. (Čekija)
92. Release (Jungtinė Karalystė)
93. Stockholm Drug Users Union (Švedija)
94. Karolina Zbikowska Free Clinic (Belgija)
95. GoIA Free Clinic (Belgija)
96. Needle exchange Flanders (Belgija)
97. Free Clinic vzw (Belgija)
98. Centre on Drug Policy Evaluation (Kanada)
99. ECOM - Eurasian Coalition on Health, Rights, Gender and Sexual Diversity (Estija)
100. Общественное объединение "Поддержка людей, живущих с ВИЧ , "Кват"
(Public Association "Support for people living with HIV") (Kazachstanas)
101. AIDS Action Europe (Vokietija)
102. Georgian Harm Reduction Network (Gruzija)
103. International Drug Policy Consortium (Jungtinė Karalystė)
104. UNITE - Global Parliamentarians Network to End Infectious Diseases (Portugalija)
105. MSOC Free Clinic (Belgija)
106. ASOCIACIÓN BIENESTAR Y DESARROLLO (Ispanija)